

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Иван Тодоров Тодоров – професор по административно право и административен процес

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“

Автор: *Хари Харутюн Ховагимян*

Тема: „Съсловните организации в българското здравеопазване“

Научен ръководител: *доц. д-р Константин Василев Пехливанов*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта.

Със Заповед № РД-22-1463/22.07.2026 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Съсловните организации в българското здравеопазване“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

Автор на дисертационния труд е Хари Харутюн Ховагимян – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Публичноправни науки“ с научен ръководител доц. д-р Константин Василев Пехливанов.

Представеният от Хари Харутюн Ховагимян комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд и становище от научния ръководител;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- справка за съответствие с минималните национални изисквания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- декларация за оригиналност и резултатност.

Докторантът е приложил 3 бр. публикации.

Докторантът има впечатляващ практически опит в областта на дисертацията си.

2. Актуалност на тематиката.

Темата на дисертацията е основополагаща и определено актуална. В съвременния свят все повече лица и организации чрез своите органи са оправомощени да издават административни актове. Съсловните организации в областта на здравеопазването издават едни от най-съществените актове в тази сфера. А в България липсва цялостно административноправно изследване в тази област. В настоящия момент пред съсловните организации възникват сериозни нови предизвикателства във връзка с дигитализацията и прилагането на изкуствен интелект.

3. Познаване на проблема.

Дисертационният труд показва задълбочено теоретично и практическо познаване на темата, обусловено от практически опит на докторанта и значимия научен апарат, който е използвал.

4. Методика на изследването

Докторантът съчетава детайлен анализ на всеки един въпрос със синтез, изразяващ се в значими правни обобщения. Успява умело и във взаимовръзка да прилага доктрината със значителна съдебна практика. Компетентно и комплексно прилага различните начини за тълкуване в правото – систематичен, логически и граматически. Използва детайлен сравнителноправен анализ. Специфичен метод е направеното емпирично изследване сред представители на медицинските професии, което позволява да се установят и положителните страни, и слабостите в нормативната уредба.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертацията се отличава с отлично съчетаване на задълбочен анализ на нормативната уредба, въвеждане на редица практически примери и емпирични изследвания и сравнителен анализ на нормативната уредба.

Трудът има редица съществени правни приноси.

Авторът прави изчерпателна класификация на видовете правни актове на съсловните организации, като установява съществени взаимодействия между тези актове. По този начин точно се извежда към кои актове може да се приложи определен административноправен режим. Особено значима и с определен приносен характер е авторовата концепция за хибридните съсловни актове. Дисертантът обосновава тезата, че липсват достатъчно ясни критерии за правната природа на съсловните актове и съответно на това – за реда на тяхното оспорване.

Авторът изключително успешно обвързва направената от него класификация с процесуалния ред, по който се оспорват съответните видове актове на съсловните организации. Така се изгражда една стройна система за цялостния процес по издаване и оспорване на всеки един вид от актовете на съсловните организации.

Дисертантът убедително защитава тезата, че съсловните нормативни актове са самостоятелна категория нормативни актове, като отправен критерий е обстоятелството, че те не произтичат от изначална държавна нормотворческа компетентност.

Смятам, че обстояният сравнителноправен анализ, съпътстван с правнозначими изводи представлява много сериозен научен принос. Този анализ е от изключително значение за подобряване на нормативната уредба на съсловните организации.

Приносен характер има изследването на автора за това как дигитализацията сама по себе си не се отразява на защитата на личните данни в здравеопазването. Авторът много сполучливо защитава тезата, че защитата на личните данни не е в състояние да ограничи дигитализацията. Налага се извода, че дигитализацията има възможност да даде още по-висока защита на личните данни.

С много добре обосновани аргументи авторът изгражда тезата, че прилагането на изкуствения интелект при издаването на актове, които засягат права и законни интереси на медицински специалисти, следва да останат под човешки контрол.

Определен научен принос представлява проведеното от дисертанта емпирично изследване. Нещо, което много рядко се прави при правни изследвания. По този начин Авторът установява немалко съществени проблеми на нормативната уредба.

Съществен научен принос са предложенията *de lege ferenda* на автора. Най-съществените предложения са за усъвършенстване на законодателния статут на съсловните организации, повишаване на прозрачността и контрола при осъществяване на дейността им, съществено подобряване на нормативната уредба при цифровизацията и при използването на изкуствен интелект.

Не можах да открия евентуални съществени слабости в дисертационния труд.

Може би авторът да помисли дали „*нормативните актове на съсловните организации следва да бъдат възприети като специфичен инструмент на делегирана публична регулация, който функционира извън класическата система на държавните нормативни актове*“. След като по изрична законова делегация една съсловна организация издава нормативен акт, този нормативен акт е неделима част от системата на нормативните актове и като действащ акт няма значение кой го е приел. Съгласно §1, т.11 от ЗЕУ „*Лица, осъществяващи публични функции*“ са ...и други лица и организации, чрез които държавата упражнява своите функции и на които това е възложено със закон.“ А съгласно §1, т.1, от АПК „*Административен орган*“ е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон“. Тоест по закон съответните органи на съсловните организации са административни органи.

Една чисто техническа бележка – препратката под линия под номер 155 (<https://lex.bg/laws/ldoc/2135180800>) е към нормативен акт, а пък в дисертацията се говори за нещо, което се приема в теорията.

Авторът би могъл да помисли и върху тезата, че индивидуалните актове на съсловните организации „*се доближават по своята правна същност до индивидуалните административни актове*“. По мое мнение те са индивидуални административни актове, а не само се доближават до тях. Издадени са от лица, на които закон е възложил това правомощие и отговарят на всички характеристики на индивидуалния административен акт в чл.21 от АПК.

Тези бележки ни най-малко не биха могли да се отразят върху категоричната ми изключително висока оценка на дисертационния труд.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

В Публикациите са отразени важните приносни моменти от дисертацията.

7. Автореферат.

Рефератът точно и в детайли отразява основните изводи и предложения, заложили в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати.

Препоръките и изводите на автора са изключително полезни за теорията и практиката и трудът следва да бъде широко популяризиран сред практикуващите юристи и академичната общност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа значими научни приноси и **отговаря на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Докторантът Хари Харутюн Ховагимян **притежава** задълбочени теоретични знания и много сериозни професионални умения по докторската програма „Административно право и административен процес“ и показва необходимите качества за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Въз основа на изложеното, напълно убедено давам своята категорична **положителна оценка** на дисертационния труд и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Хари Харутюн Ховагимян по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

30.09.2026 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Иван Тодоров